

รายวิชา ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)

โดย...พระครูปริยัติสโมธาน ดร.

สัปดาห์ที่ 14

ภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Linguistics)

ความหมายของภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Linguistics)

ภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นสาขาของภาษาศาสตร์ที่นำความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เช่น

- การเรียนการสอนภาษา
- การแปลภาษา
- การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางภาษา
- การประมวลผลภาษาด้วยคอมพิวเตอร์
- การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) กับภาษา

ภาษาศาสตร์ประยุกต์ไม่ได้ศึกษาเฉพาะ "โครงสร้างภาษา" แต่ศึกษาว่า **มนุษย์ใช้ภาษาเรียนภาษา และพัฒนาการสื่อสารอย่างไร**

นักวิชาการสำคัญ ได้แก่

- Michael Halliday ผู้พัฒนาทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบและหน้าที่ (Systemic Functional Linguistics)
- Stephen Krashen ผู้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง
- Mona Baker นักวิชาการด้านการแปล
- Noam Chomsky ผู้มีอิทธิพลต่อการศึกษาภาษาและปัญญาประดิษฐ์ด้านภาษา

1. การสอนภาษา (Language Teaching)

ความหมาย

การสอนภาษาเป็นการนำหลักการทางภาษาศาสตร์ จิตวิทยา และการศึกษา มาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา

การสอนภาษาไม่ได้หมายถึงการสอนเฉพาะไวยากรณ์ แต่รวมถึง

- การฟัง (Listening)
- การพูด (Speaking)
- การอ่าน (Reading)
- การเขียน (Writing)
- การใช้ภาษาในบริบทจริง (Language Use)

แนวคิดสำคัญในการสอนภาษา

1. แนวทางไวยากรณ์และการแปล

(Grammar Translation Method)

เป็นวิธีสอนแบบดั้งเดิม เน้น

- กฎไวยากรณ์
- การแปลประโยค
- การท่องจำคำศัพท์

ตัวอย่าง

ครูสอนประโยค

She goes to school every day.

แล้วอธิบายว่า

- She = ประธานเอกพจน์

- goes = กริยาช่องที่ 1 เติม -es

2. แนวทางการสื่อสาร

(Communicative Language Teaching: CLT)

พัฒนาจากแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ เช่น Dell Hymes

Hymes เสนอแนวคิด

Communicative Competence

หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่ใช่เพียงรู้ไวยากรณ์
ตัวอย่าง

การรู้ว่า

Could you open the window?

เหมาะสมกว่า

Open the window.

ในสถานการณ์ที่ต้องการความสุภาพ

3. แนวคิด Input Hypothesis

Krashen (1985) เสนอว่า ผู้เรียนต้องได้รับภาษาเข้าใจได้

Comprehensible Input (i+1)

ตัวอย่าง

ผู้เรียนระดับพื้นฐานควรเรียนประโยค

I am eating rice.

ก่อนประโยคซับซ้อน

Having finished my assignment, I went out for dinner.

2. การแปล (Translation)

ความหมาย

การแปลเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง โดยต้องคำนึงถึง

- ความหมาย
- วัฒนธรรม
- บริบท
- จุดประสงค์ของผู้เขียน

ประเภทของการแปล

1. การแปลตรงตัว (Literal Translation)

แปลตามรูปคำ

ตัวอย่าง

English:

It is raining cats and dogs.

แปลตรงตัว:

ฝนตกเป็นแมวและสุนัข

ซึ่งไม่ถูกต้องในภาษาไทย

2. การแปลตามความหมาย (Meaning-based Translation)

แปลตามความหมายจริง

It is raining cats and dogs.

แปลว่า

ฝนตกหนักมาก

ทฤษฎีการแปล

Mona Baker

Baker (1992) เสนอว่า การแปลต้องพิจารณาหลายระดับ เช่น

1. ระดับคำ (Word Level)
2. ระดับไวยากรณ์ (Grammar Level)
3. ระดับข้อความ (Text Level)
4. ระดับบริบท (Context Level)

ตัวอย่าง

ประโยคภาษาอังกฤษ

Break a leg!

ไม่ควรแปลว่า

หักขา

แต่ควรแปลว่า

ขอให้โชคดี

เพราะเป็นสำนวนทางวัฒนธรรม

3. ภาษาศาสตร์กับเทคโนโลยี

(Linguistics and Technology)

ความหมาย

ปัจจุบันความรู้ทางภาษาศาสตร์ถูกนำไปใช้ร่วมกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เรียกว่า

Computational Linguistics

คือ การศึกษาภาษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์และประมวลผล

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้

1. การรู้จำเสียงพูด

(Speech Recognition)

เทคโนโลยีสามารถเปลี่ยนเสียงพูดเป็นข้อความ

ตัวอย่าง

ผู้ใช้พูด

What is the weather today?

ระบบแปลงเป็นข้อความและตอบกลับ

2. การแปลภาษาอัตโนมัติ

(Machine Translation)

ตัวอย่าง

ภาษาอังกฤษ:

I love learning languages.

ระบบแปลเป็น

ฉันรักการเรียนรู้ภาษา

3. การตรวจสอบไวยากรณ์

ตัวอย่างโปรแกรม

- Grammar Checker
- Spell Checker

สามารถตรวจสอบประโยค เช่น

ผิด:He go to school.

แก้ไข:He goes to school.

4. ปัญญาประดิษฐ์กับภาษา

(Artificial Intelligence and Language)

ความหมาย

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้ วิเคราะห์ และสร้างภาษาได้คล้ายมนุษย์

สาขาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

Natural Language Processing (NLP)

คือ การประมวลผลภาษาธรรมชาติ

การประยุกต์ใช้ AI กับภาษา

1. ระบบสนทนาอัจฉริยะ

(Chatbots)

ตัวอย่าง

- ระบบตอบคำถามลูกค้า
- ผู้ช่วยดิจิทัล
- ระบบช่วยเรียนภาษา

2. การสร้างข้อความอัตโนมัติ

AI สามารถสร้าง

- บทความ
- สรุปเนื้อหา
- แบบฝึกหัดภาษา

3. การวิเคราะห์ความรู้สึก

(Sentiment Analysis)

ตัวอย่าง

ข้อความ:

This product is excellent.

AI วิเคราะห์ว่าเป็นความคิดเห็นเชิงบวก

แนวคิดทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ AI

Noam Chomsky

Chomsky เสนอว่า ภาษามนุษย์มีระบบกฎที่ซับซ้อน เช่น

- โครงสร้างประโยค
- ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์

แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแบบจำลองภาษาในยุคแรก

Michael Halliday

Halliday มองว่าภาษาเป็นเครื่องมือสร้างความหมายในสังคม

แนวคิดนี้ช่วยให้ AI วิเคราะห์ภาษาในบริบท ไม่ใช่เพียงวิเคราะห์คำเดี่ยว ๆ

ตัวอย่าง

คำว่า

bank

ต้องดูบริบทว่าเป็น

- ธนาคาร
- ริมแม่น้ำ

สรุป

ภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นศาสตร์ที่นำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในชีวิตจริง ตั้งแต่การสอนภาษา การแปล การพัฒนาเทคโนโลยี ไปจนถึงการใช้ AI ในการประมวลผลภาษา ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาเครื่องมือทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้การสื่อสารระหว่างมนุษย์กับเทคโนโลยีมีความถูกต้องมากขึ้น

งานมอบหมาย (อัตนัย)

ข้อที่ 1

จงอธิบายบทบาทของภาษาศาสตร์ประยุกต์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พร้อมเปรียบเทียบแนวคิด Grammar Translation Method และ Communicative Language Teaching พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ข้อที่ 2

จงวิเคราะห์บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อการใช้ภาษาในปัจจุบัน โดยอธิบายประโยชน์และข้อจำกัดของ AI ในด้านการแปลภาษา การเรียนภาษา และการสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.
- Hymes, D. (1972). *On Communicative Competence*. In J. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin.
- Krashen, S. D. (1985). *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. London: Longman.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- O’Grady, W., Archibald, J., & Katamba, F. (2020). *Contemporary Linguistics: An Introduction*. London: Bloomsbury.